

KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2016

aruandeaasta lõpp: 31.12.2016

ärinimi: aktsiaselts Norma

registrikood: 10043950

tänava/talu nimi, Laki tn 14

maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihthnumber: 10621

telefon: +372 6500442

faks: +372 6563134

e-posti aadress: norma@autoliv.com

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	9
Konsolideeritud bilanss	9
Konsolideeritud kasumiaruanne	10
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	11
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	12
Raamatupidamise aastaaruande lisad	13
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	13
Lisa 2 Raha	18
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	19
Lisa 4 Nõuded ostjate vastu	20
Lisa 5 Varud	20
Lisa 6 Materiaalsed põhivarad	21
Lisa 7 Immateriaalsed põhivarad	22
Lisa 8 Kasutusrent	22
Lisa 9 Võlad ja ettemaksed	23
Lisa 10 Võlad töövõtjatele	24
Lisa 11 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	24
Lisa 12 Eraldised	24
Lisa 13 Aktsiakapital	25
Lisa 14 Müügitulu	26
Lisa 15 Müüdüd toodangu (kaupade, teenuste) kulu	27
Lisa 16 Turustuskulud	27
Lisa 17 Üldhalduskulud	28
Lisa 18 Muud äritulud	28
Lisa 19 Muud ärikulud	28
Lisa 20 Muud finantstulud ja -kulud	29
Lisa 21 Tulumaks	29
Lisa 22 Tööjõukulud	29
Lisa 23 Seotud osapooled	29
Lisa 24 Konsolideerimata bilanss	31
Lisa 25 Konsolideerimata kasumiaruanne	32
Lisa 26 Konsolideerimata rahavoogude aruanne	33
Lisa 27 Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne	34
Aruande allkirjad	35
Vandeauditori aruanne	36

Tegevusaruanne

Tegevusvaldkond

AS Norma (edaspidi ka “emaettevõtja”) ja tema tütarettevõtja (edaspidi koos ka “kontsern”) peamine tegevusvaldkond on autoohutusrihmade ja nende komponentide tootmine ja müük. Valmistatakse ka autodetaile ning stantse ja plastivaluvorme pressidele. Inseneriteenust osutatakse autoohutussüsteemide ning ohutusrihmade komponentide väljatöötamise ning adapteerimise vallas.

Tegevuskeskkonna areng

Turud

AS Norma suurimaks turuks saab lugeda Euroopa Liitu, mille turuosa oli 66% (2015: 67%). 34% (2015: 33%) müügist lähetatakse muudesse riikidesse, sealjuures Venemaa osatähtsus langes 4%-ni (2015: 6%). 70% (2015: 72%) AS Norma käibest jõuab lõppkliendini emaettevõtja, maailma suurima autoohutussüsteemide tarnija, Autoliv AB gruppi kuuluvate ettevõtjate kaudu.

Globaalne sõiduautode turg kasvas 2016. aastal ligi 5% (2015: >1%), seda eelkõige Hiina valitsuse poolt toetatud sealse turu arvel. Autoohutustoodete turg tõusis 8% (2015: 5%), kuna ohutustoodete osatähtsus autos suureneb jätkuvalt. Autolivi grupi käibe kasv ületas autoturu kasvu kahekordselt: 10% (2015: 8%) ja turuosa ulatus 39%-ni.

Venemaa autoturg kukkus 2016. aastal 11% (2015:36%) 1,43 miljoni autoni (2015: 1,6). Enim müüdnud brändiks Venemaal on endiselt Lada, nende müük langes 1% (2015: 31%) võrreldes eelneva aastaga 266 (2015:269) tuhande autoni.

2017. aastaks nähakse globaalsel autoturul ette müügi kasvu umbes 2%. Arenevatel turgudel oodatakse 3,5% tõusu (seal on vaja müüa ligi 2 autot, et saavutada sama müük, mis arenenud turgudel on saadav ühe autoga). Passivsete autoohutussüsteemide (ohutusrihmad, turvapadjad, rool) turu kasvuks prognoositakse 4%. Venemaal on samal ajal müügiennustus 1,53 miljonit autot, mis oleks 4% tõus pärast 4 järjestikust langusaastat.

Majanduskeskkond Eestis

AS Norma ekspordib 98% (2015: 98%) oma toodangust. Meie partneriteks on autotootjad ja nende allhankijad. See on tööstusharu, kus hinnasurve on erakordselt tugev ning pidev müügihinna langus on norm. Samas impordib AS Norma enamuse materjalidest, mille hind on suuresti sõltuv tooraine hindadest maailmaturul. Ettevõtte tootmiskulud sõltuvad ka elektri, vee ja gaasi hinnast, mille tase sõltub Eesti majanduskeskkonnast.

Kontserni arengut Eestis piirab tootmistehnoloogiate allhankevõimaluse vähesus Eestis.

Äritegevuse hooajalisus

AS Norma toodete lõppkliendidel –rahvusvahelistel autootjatel on reeglina tehased suletud mõneks nädalaks juulis-augustis, samuti detsembris jõulude ja uusaasta vahelisel ajal. Venemaal on tootmine madalseisus jaanuaris ja mais. Neil perioodidel on ka AS Norma kui tarnija käive madalam.

Majandusaasta sündmused

Tootmine

Jätкус tootmismahdade kasv autoohutusrihma komponentide osas, mille müük 2016. aastal ulatus 47,3 (2015: 42,6; 2014: 37,1) miljoni euron (kasv 11%, vs 2015). Vähenes jätkuvalt autoohutusrihmade tootmine, mille müük langes 14,4 (2015: 19,5; 2014: 22,7) miljoni euron.

Kvaliteedi juhtimine

AS-s Norma valmistatavad autode ohutusrihmad ja turvasüsteemid päästavad inimesid.

Meie missioon on olla autode turvasüsteemide ja komponentide tootmises juhtiv tarnija, lähetares kliendi ja seadusandlikele nõuetele vastavaid tooteid.

2016. aastal saavutasime klientidelt tagastatud toodete arvu miljoni toote kohta (PPM) = 1 ja tarnetäpsuseks 98%.

Toodete kvaliteedi tagamise ja tootmisprotsesside parendamise tööriistaks on autotööstuse erinõuetele ISO/TS 16949 sertifitseeritud kvaliteedijuhtimissüsteem ja Autolivi strateegia Q5 - kvaliteet kõikides aspektides, tootearendussüsteem APDS ja tootmisüsteem APS.

Toodete kontrollimine ja katsetamine toimub nüüdisaegsete vahendite ja parimat võimalikku väljaõpet omavate töötajatega tootmisüksustes ning ISO/IEC 17025 nõuetele akrediteeritud Katsekeskuses.

Aruandeaastal toimunud investeeringud

2016. aasta 12 kuu jooksul investeeriti kontsernis uute toodete ja tehnoloogiate juurutamiseks, tootmisvõimsuste laiendamiseks, tootmisprotsesside efektiivsuse tõstmiseks ja töökeskkonna kaasajastamiseks 3,12 (2015: 3,42; 2014: 3,18) miljonit eurot.

Kontserni investeeringud jagunesid valdkonniti järgmiselt:

Masinad ja seadmed 2,32 miljonit eurot

Hooned ja rajatised 0,30 miljonit eurot

Infotehnoloogilised seadmed 0,19 miljonit eurot

Kvaliteedikontrolli- ja keskkonnakaitseseadmed 0,10 miljonit eurot

Muud investeeringud 0,21 miljonit eurot

Müük

Kontserni müügitulu 2016. aastal oli 64,8 miljonit eurot, mis oli 6% vähem kui 2015. aastal. 22% (2015: 31%) müügitulust moodustasid ohutusrihmad. Ohutusrihma komponentide ja koostude müük moodustas 73% müügist (2015: 65%).

AS Norma eksportis 97,7% (2015: 97,6%) toodangust. Tähtsaim AS Norma eksporditurk oli 2016. aastal Euroopa Liit 66%-ga käibest (2015: 66%), sealhulgas eksport Rootsi 26% (2015: 30%; 2014: 33%) kogu ekspordist. Ekspord USA-sse tõusis 15%-ni (2015: 13%; 2014: 8%) kogu ekspordist. Järgnesid Rumeenia, Ungari, Saksamaa ja Poola. Venemaa osatähtsus partnerriigina langes 4%-ni (2015: 6%; 2014: 11%, 2013: 20% ja 2012: 36%), mis andis AS Norma ekspordipartnerite reas 9. koha. Kokku müüdi toodangut 28 riiki (2015: 30; 2014: 27).

Müük ematööstuse Autoliv allüksustele oli 45 miljonit eurot (2015: 49 miljonit eurot), moodustades 69,7% (2015: 71,5%) AS Norma netokäibest.

Kulud

2016. aastal kulud toorainele ja materjalidele vähenesid 14%, moodustades käibest 46% (2015: 50%). Tooraine ja materialikulude osatähtsuse vähenemine oli tingitud eelkõige terase ja teiste metallide hinnalangusest maailmaturul.

2016. aastal kulutused gaasile, elektrile ja kütusele vähenesid käibe 6% languse juures 1%, ulatudes 2,2 miljoni euroni (2015: 2,2 miljonit eurot).

Personali tööjõukulu oli 2016. aastal 16,1 (2015: 16,5) miljonit eurot, langus võrreldes eelmise perioodiga 1%. Tööjõukulu osatähtsus netokäibes tõusis 25%-ni (2015: 24%). Töötajate keskmine arv kuus oli 842 (2015: 868), mis oli 3% võrra vähem kui eelnenud aastal.

Kasum ja rentaablus

Kontserni brutokasum oli 2016. aastal 9,8 (2015: 8,6; 2014: 6,7) miljonit eurot, mis oli 15,2% käibest (2015: 12,5%; 2014: 10,4%).

EBITDA (kasum enne finantstulusid ja makse ning amortisatsioonikulu) suurenes aruandeperioodil 23% 9,3 (2015: 7,6) miljoni euroni, enim avaldas positiivset mõju brutokasumi tõus, mille põhjuseks oli eelkõige tooraine hinnalangus.

Ärikasum ulatus 5,8 (2015: 4,2; 2014: 1,8) miljoni euroni, moodustades 8,9% (2015: 6,1%; 2014: 2,8%) käibest.

2016. aastal makstud dividendide tulumaksukulu moodustas 2,5 (2015: 0) miljonit eurot.

Puhaskasumiks kujunes 2016. aastal 3,3 (2015: 4,2; 2014: 1,8) miljonit eurot. Puhaskasumi määr müügitulust langes 6,1%-lt 2015. aastal 5,1%-ni 2016. aastal dividendide tulumaksu tõttu.

Rahavood ja kapitali kasutamine

Kontserni rahavood äritegevusest oli 2016. aastal 9,5 (2015: 7,2; 2014: 4,2) miljonit eurot. Materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse investeeriti 3,5 (2015: 3,2; 2014: 3,2) miljonit eurot, rahavood investeeringutest kokku perioodi jooksul oli -3,4 (2015: -3,2; 2014: -3,0) miljonit eurot. Rahavood finantseerimisest -11,3 (2015: 0) miljonit eurot kujunesid 10 miljoni euro maksmisel dividendideks ja 1,3 miljonit makstud dividendide tulumaksust. Neto rahavoog oli 2016. aastal -5,2 (2015: 4,0; 2014: 1,1) miljonit eurot.

Raha ja likviidsete väärtpaperite osatähtsus oli 2016. aasta lõpus 45% (31.12.2015: 50%) varade mahust. Käibekapitali (lühiajalised investeeringud, nõuded, ettemaksed, varud miinus lühiajalised kohustused) oli 2016. aasta 31. detsembri seisuga 4,0 (31.12.2015: 5,2) miljonit eurot.

Põhivarad moodustasid 28% (31.12.2015: 26%) varadest summas 14,8 miljonit eurot (2015:15,2).

Pikaajalisi kohustusi seisuga 31.12.2016 kontsernil ei ole. Investeeringuid ja äritegevust finantseeritakse omakapitali arvel.

Kontserni omakapital vähenes 6,7 (2015: suurenes 4,2) miljonit eurot dividendide väljamaksmise tõttu, ulatudes aruandeaasta lõpuks 42,6 (31.12.2015: 49,3) miljoni euroni. Omakapitali osakaal bilansis langes 81,1%-ni (31.12.2015: 85,3%). Vaba omakapital oli aasta lõpul 33,8 (31.12.2015: 40,6) miljonit eurot.

Aktsiakapitali ümberarvestamisel Eesti kroonidest eurodesse (üldkoosolek kinnitas aktsia nimiväärtuseks 0,6 eurot) AS Norma aktsiakapital vähenes 516 338 euro võrra, seega AS Norma aktsiakapital nimiväärtuses on 7,92 miljonit eurot. Maakohtude registriosakondade keskandmebaasis muutmiskanne on tehtud 13.07.2011. Aktsiakapitali vähendamine on kajastatud kirjel eelmiste perioodide jaotamata kasum.

Dividendid ja aktsionärid

17. mail 2016 otsustas AS Norma nõukogu koosolek kinnitada AS Norma juhatuse poolt esitatud kasumi jaotamise ettepaneku - maksta Seltsi ainuaktsionäridele eelmiste majandusaastade eest väljamaksmata kasumilt dividende 126% aktsia nimiväärtusest ehk 0,76 EUR aktsia kohta, kogusummas 10 miljonit eurot, ning jätta ülejäänud puhaskasum jaotamata.

AS Norma aktsiaraamatusse oli seisuga 31.12.2015 kantud 1 aktsionär:

Autoliv AB 100%

AS Norma nõukogu ning juhatuse liikmetele ja nende lähedastele ei kuulunud 31.12.2016 seisuga AS Norma aktsiaid.

Finantsriskid

Kontserni põhilised finantsinstrumendid on raha ning lühiajalised deposiidid. Nende instrumentide eesmärk on rahastada kontserni põhitegevust. Kontsernil on ka muid finantsinstrumente, näiteks põhitegevusest tekkivad nõuded deebitoridele ning kohustused kreditoridele. Kontserni kohustused piirduvad võlgadega hankijate ees ning muude lühiajaliste kohustustega, laenukohustusi ega muid finantsinstrumente kohustuste hulgas ei ole.

Kontsern on eksponeeritud turu-, krediidi- ja likviidsusriskile. Riskide juhtimise eest vastutab AS Norma juhatuse viies ellu ja järgides AS Norma nõukogu tehtud otsuseid ja kinnitatud printsiipe.

Tururisk

Turuhinnad sisaldavad kolme tüüpi riske: intressi-, valuuta ja väärtpaperite turuhinna riski.

Intressirisk

AS Norma ei kasuta finantseerimiseks võõrkapitali ja seetõttu ei ole kontsernil intressi kandvaid kohustusi, mille tuleviku rahavoo õiglane väärtus võiks saada mõjutatud turgudel toimuvast intresside muutustest. Kontsernil puuduvad varad, mille väärtus sõltuks ujuvatest intressimääradest. Küll aga on kontsernil fikseeritud intressimääradega deposiidid, mille määr sõltub deponeerimise hetkel kehtivatest turu intressimääradest.

Valuutarisk

Kontserni eksponeeritus valuutariskile seostub eelkõige põhitegevusega (tulud ja kulud on valdavalt erinevas valuutas kontserni funktsionaalsest valuutast) ja välismaal asuvasse tütarettevõtjasse tehtud netoinvesteeringutega.

2016. aastal AS Norma kontserni käibest moodustas eksport 97,7% (2015: 97,6%) ja olulisem müügivaluuta oli euro. Kontserni kulud olid põhiliselt eurodes, Rootsi kroonides ja Venemaa rublades. Valuutariski maandamiseks on põhilised ostu- ja müügilepingud viidud euro alusele. Teiste valuutade riskid on maandatud kas sissetulevate ja väljaminevate rahavoogude ühtlustamisega või lepinguliste maksete sidumisega euro kursiga.

Kontserni Venemaal asuva tütarettevõtja netovarade väärtus on madal (31.12.2016: -185; 31.12.2015: -194 tuhat eurot) ja nende valuutariski maandamine ei ole ökonoomne.

Lühiajalised vahendite paigutused olid tehtud eurodes. Kontsern ei ole valuutariski maandamiseks riskimaandamisinstrumente soetanud.

Väärtpaberite turuhinna risk

Investeeringud noteeritud ja noteerimata väärtpaberitesse on avatud väärtpaberite turuhinna tuleviku kõikumistest tulenevale riskile. AS Norma investeeringute hulka ei kuulu aruandeperioodi lõpul väärtpabereid.

Krediidirisk

Kontsern on avatud krediidiriskile peamiselt oma põhitegevuse (klientidelt laekumata arved) ja finantseerimistegevuse (deposiidid) kaudu.

Laekumata arvete risk

Eelkõige omab tähtsust klientide võime tasuda neile tarnitud kauba eest. Ärikrediiti võimaldatakse põhiliselt ainult oma pikaajalistele koostööpartneritele. Et tagada rahade laekumine suurtelt püsiklientidelt, jälgitakse ja analüüsitakse pidevalt nende finantsolukorda ning likviidsust. Vajaduse korral nõutakse pangagarantiide esitamist maksete tagamiseks. Ühekordsete tehingute ja uute klientide puhul on nõutav kas ettemaks või akreditiiv.

Ebatõenäoliselt laekuvate arvete katteks moodustatakse allahindlus. Allahindlus sisaldab kõiki nõudeid, mille tasumisega seoses on vastaspoolega tekkinud lahkarvamusi ja nõudeid, mis juhtkonnale teadaolevalt võivad jääda laekumata.

Ostjate debitoorne võlgnevus perioodi lõpul oli 7,7 (31.12.2015: 7,9) miljonit eurot. Oluliseks krediidiriskiks on kontsernis läbi aegade loetud Venemaa klientidega seotud riski. 31.12.2016 seisuga oli nõuete summa klientidele 0,3 (31.12.2015: 0,4) miljon eurot. Neist tähtaja ületanud laekumata arveid oli aruandeperioodi lõpul 54,6 (31.12.2015: 132,5) tuhande euro väärtuses.

Ebatõenäoliselt laekuvate arvete katteks on 31.12.2016 seisuga moodustatud reserv summas 45 (31.12.2015: 41) tuhat eurot. 2016. aastal laekus eelnevalt provisjoneeritud nõudeid 30 (2015: 40) tuhat eurot.

Deposiitide ja teiste finantsinstrumentide krediidirisk

Pankade ja Autolivi finantsturgude divisjoniga seotud krediidiriski juhtimine toimub AS Norma nõukogu heaks kiidetud rahahaldamise printsiipide kohaselt: vahendite investeerimistehingud tehakse üksnes nõukogus heaks kiidetud osapooltega neile kinnitatud krediidilimiidi piires. Limiidid on kehtestatud, et minimeerida riski kontsentratsiooni ja seega vähendada potentsiaalset kahju, mis tuleneb teise osapoolte võimalikust suutmatusest oma kohustusi täita.

Likviidsusrisk

Likviidsuse jälgimisel võetakse arvesse finantsinvesteeringute ja -varade (nõuded klientidele ja muud nõuded) laekumise tähtaegu, nagu ka planeeritud rahavoogusid äritegevusest. Kontsernil ei olnud 31.12.2016 seisuga kohustusi (välja arvatud puhkusereserv), mille maksetähtaeg oleks enam kui kaks kuud. Kuna kontserni raha osatähtsus ulatub 45%-ni varadest, ei hinda juhtkond ettevõtte likviidsusriski oluliseks.

Kapitali juhtimine

Kapitali juhtimise eesmärk on tagada kontsernile tugev bilanss, mis toetab igapäevast äritegevust ja ettevõtte strateegilist arengut. Autotööstuse tsüklilisuse tõttu saab edukas olla finantsiliselt tugev ja sõltumatu allhankija. Komponentide tootmine ekspordiks nii Euroopa, Ameerika, Aasia kui ka Aafrika ettevõtetele, mille arendamine on kontserni üks strateegilisi eesmärke, on kapitalimahukas tootmisharu. Kontsern ei kasutanud võõrkapitali. Investeeringud taastootmisse ja arengusse tehti omakapitali arvel. Otsuse dividendide maksmise kohta teeb omanik, võttes arvesse majanduskeskkonna arengut Eestis ja sihtturgudel, kontserni majandustulemusi ja arenguplaane.

Õiglane väärtus

Juhtkonna hinnangul ei erine kontserni finantsvarade ja -kohustuste õiglane väärtus oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Õiglane väärtus on määratud raha (k.a tähtajalised deposiidid) ning muude nõuete ja kohustuste puhul diskonteeritud rahavoogude meetodil.

Konsolideerimisgrupi struktuur

AS Norma kontserni kuulus 2016. aastal AS Norma ja tema 100% osalusega tütaretevõtja Venemaal.

Venemaal asuva tütaretevõtja Norma-Osvar ZAO audiitoriks on audit-konsultatsiooni keskus „Konsuelo“ (tunnistus nr. 156, registreerimise nr. 10201000487) asukohaga Venemaal Vladimiri linnas.

Emaettevõtja tegevusvaldkonnaks on autoohutussüsteemide, sealhulgas autoohutusrihmade ja nende komponentide tootmine ja müük, inseneriteenuse osutamine autoohutussüsteemide ning ohutusrihmade komponentide väljatöötamise ning adapteerimise osas. Emaettevõtte käive oli 2016. a. 64,8 (2015: 68,7) miljonit eurot, puhaskasum 3,3 (2015: 4,2), omakapital 42,8 (31.12.2015: 49,5) miljonit eurot.

Venemaal asuv tütaretevõtja Norma-Osvar ZAO esindab AS-i Norma Venemaal. Norma-Osvar ZAO müügikäive 2016. aastal nagu ka eelneval aastal puudus, kasum 0,009 (2015: 0,002) ja omakapital -0,19 (31.12.2015: -0,19) miljonit eurot.

Töökeskkond

Euroopa Liidu ja Autolivi Grupi suuniseid arvestades jätkus 2016.a. ettevõttes töökeskkonna riskijuhtimise täiustamine. Ohutuse tagamiseks ja töötajate tervise kaitseks pidevalt uuenevates tingimustes on kehtestatud ja täiendatud ajakohaseid nõudeid.

Fookuses on töötajate tervis, turvalisus ja heaolu. Töökeskkonnapoliitika ülesanne ei ole mitte ainult kõrvaldada või vähendada ohtusid ja negatiivseid mõjureid, vaid arendada töökeskkonda nii, et see muudaks võimalikuks töötaja füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu.

Minimeerimaks füüsiliste ja füsioloogiliste ohutegurite riske toimub uute tehnoloogiate evitamine ja juurutamine. Töö füüsiline raskus on vähenenud, paljud operatsioonid on automatiseeritud, töötajate motivatsioon ning töö mitmekesisus kasvanud.

Töökeskkonna ja -tingimuste täiustamise kõrval parendatakse ka olmetingimusi. Psühholoogilise töökeskkonna parandamiseks tugevdatakse kogukonna ühtekuuluvustunnet ja pakutakse erinevaid toetusi ning hüvitisi töötajatele (toetatakse sportlikku tegevust, korraldatakse töötajate lastele jõulupakke, kõikide töötajate ühisüritused, nagu suvesündmus, ettevõtte aastapäeva tähistamine, jõulupidu, ja motivatsioonipäevad allüksustele).

Töötervishoiu- ja ohutusalases ennetustegevuses on suur osa töötajate kaasamisel ohutu töökeskkonna loomisel, töötajate koolitustel ja regulaarsetel tervisekontrollidel.

Meie ettevõtte ohutuskultuur - see on meie tegevustavad, ja kõigi meie töötajate teadmised pidevalt muutuvatest ohuteguritest, see on meie hoiakud ja kohusetunne ohutuse hoidmisel.

Keskkonnamõjud

AS Norma eesmärgiks on valmistada tooteid nii, et nende keskkonnamõjud valmistamisel, kasutamisel ja kasutusest kõrvaldamisel oleksid minimaalsed, kuid mitte tehes järeleandmisi toote kvaliteedis ja ohutuses.

Oleme pühendunud järgmiste juhtpõhimõtete rakendamisele:

- suhtuda äritegevuses vastutustundlikult keskkonda ning hoolivalt oma töötajatesse, klientidesse ja ühiskonda,
- järgida Eesti seadusandlikke ja kliendi nõudeid, mis kohalduvad AS Norma tegevustele,

suunata AS Norma keskkonna-alased tegevused protsesside pidevale parendamisele ja saastamise vältimisele.

2016. aastal saime ISO 14001:2015 nõuetele vastavuse sertifikaadi.

Arengusuunad ja olulisemad planeeritavad investeeringud

Arengusuunad

Fookus on suunatud autoohutusrihmade komponentide ja koostude müügi laiendamisele

AS Norma kui autoohutusrihmade tarnija turuosa AvtoVAZ-Renault kontsernile Togliatti ja Volvo sõiduaotodele langes jätkuvalt 2016. aastal, kuna nende autotootjate vanade mudelite tootmine kahaneb või on lõppemas ja uutele tarnivad tooteid globaalsed tarnijad. On ilmne, et ohutusrihmade turu osatähtsus AS Norma jaoks langeb jätkuvalt.

AS Norma jätkab arenemist suunas, kus ettevõttel on tuntav konkurentsieelis: vertikaalne integratsioon ning teadmised materjalide, tootmisprotsesside ja komponentide tootmise kohta. See võimaldab arendada ettevõtet Euroopas, aga ka Ameerikas ja Aasias tunnustatud tarnijaks autoohutuskomponentide sektoris nii esimese ringi tarnijatele kui ka lõpptootjatele.

Kasvanud on turvasüsteemi alamkoostude otsetarned nii esimese ringi (Tier 1) alltarnijatele kui ka otse autotootjatele. Norma on saanud heakskiidu kui usaldusväärne tarnija alustamaks koostööd mitme juhtiva globaalse autotootjaga.

Investeeringud ja oluline kasv komponentide turul ning otsetarned autotootjatele on võimaldanud AS Norma turge oluliselt diversifitseerida nii geograafilisest kui ka kliendiaspektist lähtudes.

Planeeritavad suuremad investeeringud

2017. aastal on plaan investeerida materiaalsesse põhivarasse autoohutusrihmade komponentide ja koostude tootmisvõimsuste suurendamiseks.

Olulisemad uurimis- ja arendustegevuse projektid

2017. aastal jätkatakse komponentide ja koostude müügi kasvu toetavate väljatöötlusprojektide läbiviimist. Põhirõhku pööratakse innovaatilistele, teadmismahukatele komponentidele ja koostudele, kus suurem osa koostatavatest komponentidest on toodetud ettevõttes. Väikeses mahus jätkatakse toodete väljatöötlust ja kliendi rahulolu tagamisele suunatud arendustegevust turvarihmade arendamisel. Norma on kujunenud arvestatavaks koostööpartneriks emaaettevõttele tehniliste arendusprojektide läbiviimisel.

Olulisi sündmusi pärast aruandeperioodi lõppu

AS Norma juhatusele ei ole teada aruandeperioodi järgseid sündmusi või asjaolusid, mis võiksid olulisel määral mõjutada kontserni tegevust ja majandustulemusi.

Raamatupidamise aastaaruanne

Konsolideeritud bilanss

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	23 740	28 932	2
Nõuded ja ettemaksed	7 654	7 932	3
Varud	6 279	5 708	5
Kokku käibevarad	37 673	42 572	
Põhivarad			
Nõuded ja ettemaksed	7	6	3
Materiaalsed põhivarad	14 761	15 206	6
Immateriaalsed põhivarad	28	13	7
Kokku põhivarad	14 796	15 225	
Kokku varad	52 469	57 797	
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	9 539	8 274	9
Eraldised	354	202	12
Kokku lühiajalised kohustised	9 893	8 476	
Kokku kohustised	9 893	8 476	
Omakapital			
Emaettevõtja aktsionäridele või osanikele kuuluv omakapital			
Aktiivkapital nimiväärtuses	7 920	7 920	13
Kohustuslik reservkapital	844	844	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	30 525	36 334	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	3 287	4 223	
Kokku emaettevõtja aktsionäridele või osanikele kuuluv omakapital	42 576	49 321	
Kokku omakapital	42 576	49 321	
Kokku kohustised ja omakapital	52 469	57 797	

Konsolideeritud kasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015	Lisa nr
Müügitulu	64 831	68 700	14
Müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu	-55 008	-60 105	15
Brutokasum (-kahjum)	9 823	8 595	
Turustuskulud	-394	-765	16
Üldhalduskulud	-3 936	-3 841	17
Muud äritulud	303	255	18
Muud ärikulud	-27	-56	19
Ärikasum (kahjum)	5 769	4 188	
Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt	32	48	
Intressikulud	-5	-2	
Muud finantstulud ja -kulud	-1	-11	20
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	5 795	4 223	
Tulumaks	-2 508	0	21
Aruandeaasta kasum (kahjum)	3 287	4 223	
Emaettevõtja aktsionäri/osaniku osa kasumist (kahjumist)	3 287	4 223	

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015	Lisa nr
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum (kahjum)	5 769	4 188	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	3 550	3 409	6,7
Kasum (kahjum) põhivarade müügist	0	9	19
Muud korrigeerimised	152	105	12
Kokku korrigeerimised	3 702	3 523	
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	246	-763	3,4
Varude muutus	-571	505	5
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	348	-296	9
Kokku rahavood äritegevusest	9 494	7 157	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivarade soetamisel	-3 457	-3 205	6,7
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivarade müügist	32	0	6
Antud laenude tagasimaksed	6	3	3
Laekunud intressid	27	46	
Muud väljamaksed investeerimistegevusest	-7	0	3
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-3 399	-3 156	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Makstud dividendid	-10 032	0	21
Makstud ettevõtte tulumaks	-1 254	0	21
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-11 286	0	
Kokku rahavood	-5 191	4 001	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	28 932	24 942	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-5 191	4 001	2
Valuutakursside muutuste mõju	-1	-11	20
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	23 740	28 932	2

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

(tuhandetes eurodes)

	Emaettevõtja aktsionäridele või osanikele kuuluv omakapital			Kokku
	Aksiakapital nimiväärtuses	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum (kahjum)	
31.12.2014	7 920	844	36 334	45 098
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	4 223	4 223
31.12.2015	7 920	844	40 557	49 321
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	3 287	3 287
Väljakuulutatud dividendid	0	0	-10 032	-10 032
31.12.2016	7 920	844	33 812	42 576

Lisainformatsioon aksiakapitali kohta on toodud lisas 13.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

AS Norma (edaspidi ka "emaettevõtte") ja tema tütarettevõtte (edaspidi koos ka "kontsern") põhitegevuseks on autodele turvasüsteemide ja nende detailide valmistamine, müük ning põhitegevusega seonduvate arendustööde teostamine. Põhitootmise tarbeks kasutatavad tehnoloogiad on metallitöötlamine, plastivalamine, detailide galvaaniline katmine ja toodete koostamine.

AS Norma kontserni kuulus 2016. aastal AS Norma ja tema 100%-lise osalusega tütarettevõtte:

Ettevõtte nimi Norma-Osvar ZAO

Osalus 100%

Asukoht Venemaa

Norma-Osvar ZAO varad asuvad Venemaa territooriumil. Seisuga 31.12.2016.a. on ettevõtte bilansimaht 21 (31.12.2015: 13) tuhat eurot.

AS Norma osalus tütarettevõtte omakapitalis võrdub tema osalusega hääleõiguslikes aktsiates.

Kontsernis töötas 2016. a. lõpus 840 inimest, sealhulgas emaettevõttes 838 inimest (2015. a. lõpus vastavalt 858 ja 856 inimest).

AS Norma on registreeritud ja tegutseb Eesti Vabariigis, Tallinnas, Laki tn. 14.

AS-i Norma 2016. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistava. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse meetodist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevates arvestuspõhimõtetes.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Konsolideeritud finantsaruanne koostatakse järjepidevuse ja võrreldavuse põhimõtete alusel, mis tähendab, et kontsern järgib alati samu raamatupidamispõhimõtteid ja esitusviisi. Raamatupidamispõhimõtteid ja esitusviisi muudetakse üksnes juhul, kui seda nõutakse uute või muudetud raamatupidamise juhendite (RTJ) ja nende tõlgenduste alusel või kui uus raamatupidamispoliitika ja/või esitusviis annab objektiivsema ülevaate kontserni finantsseisust, finantstulemustest ja rahavoogudest.

Konsolideeritud aruande koostamine

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab AS-i Norma ning selle tütarettevõtte finantsnäitajaid konsolideerituna rida-realt.

Tütarettevõtteid on ettevõtteid, milles kontsernile kuulub rohkem kui pool hääleõiguslikest aktsiatest või kontsern kontrollib muul moel ettevõtte finants- ja tegevuspoliitikat. Tütarettevõtteid konsolideeritakse alates selle ostukuupäevast (kontrolli omandamise hetkest) kuni müügikuupäevani (kontrolli kaotamise hetkeni).

Tütarettevõtteid koostavad oma finantsaruandeid sama perioodi kohta ja kasutavad oma aruannete koostamisel olulises osas samu arvestuspõhimõtteid, mis emaettevõttegi. Kõik kontsernisisesed tehingud, nõuded ja kohustused ning realiseerimata kasumid ja kahjumid kontserni ettevõtete vahel toimunud tehingutelt on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes täies ulatuses elimineeritud. Realiseerimata kahjumeid ei elimineerita, kui sisuliselt on tegemist vara väärtuse langusega

Finantsvarad

Kõik finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest makstud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab ka kõiki finantsvara soetamisega otseselt kaasnevaid kulusi, sealhulgas tasud vahendajatele ja nõustajatele, tehinguga kaasnevad mittetagastatavad maksud ja muud sarnased kulutused, v.a. selliste finantsvarade, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande, soetamisega seotud kulutused.

Edasise kajastamise eesmärgil jagatakse finantsvarad järgmistesse gruppidesse:

- finantsvarad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (sellesse gruppi kuuluvad kauplemiseesmärgil soetatud aktsiad, osakud, võlakirjad, mida ei kavatseta hoida lunastustähtajani ja muud väärtpaberid ning positiivse

väärtusega tuletisinstrumentid),

- lunastustähtajani hoitavad investeeringud (sellesse gruppi kuuluvad kindla lunastustähtajaga võlakirjad, mida kavatakse hoida kuni lunastustähtajani),
- laenu ja nõuded (sellesse gruppi kuuluvad antud laenu, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded),
- müügiootel finantsvarad (sellesse gruppi kuuluvad kõik ülejäänud finantsvarad, mis ei kuulu eelpool nimetatud gruppidesse; kontsernil aruandeperioodil ja võrdlusperioodil selliseid investeeringuid ei olnud).

Esimese grupi finantsvarad hinnatakse igal bilansipäeval õiglasesse väärtusesse. Börsil noteeritud väärtipaberite puhul baseerub õiglane väärtus bilansipäeva sulgemishindadel ja Euroopa Keskpanka ametlikel valuutakurssidel. Börsil noteerimata väärtipaberite puhul kasutatakse õiglast väärtust, mille leidmisel võetakse aluseks kogu kontsernile kättesaadav info investeeringu väärtuse kohta. Õiglase väärtuse muutus kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Lunastustähtajani hoitavaid investeeringuid ning laenuid ja nõudeid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemist intressimäära. Korrigeeritud soetusmaksumus arvutatakse kogu finantsvara kehtivusperioodi kohta, kusjuures arvesse võetakse igasugune soetamisel tekkinud diskonto või preemia ning tehinguga otseselt seotud kulutused.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse alla juhul, kui on tõenäoline, et nende kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus (ebatõenäoliselt laekuvate nõuete osas on allahindlus kajastatud kontraaktiva kontol ning lootusetud nõuded on bilansist välja kantud). Korrigeeritud soetusmaksumusel kajastatavate finantsvarade kaetav väärtus on finantsvarast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdsväärtus diskonteerituna esmasel kajastamisel fikseeritud efektiivse intressimääraga. Igat nõuet konkreetse kliendi vastu hinnatakse eraldi, arvestades teadaolevat infot kliendi maksevõime kohta. Äritegevusega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes ärikuluna (real "üldhalduskulud") ning investeerimistegevusega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes finantskuluna.

Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded on kajastatud ebatõenäoliste nõuete summa korrigeerimisena ja kulu vähendusena aruandeperioodi kasumiaruandes.

Intressitulu laenuelt, nõuetelt ja lunastustähtajani hoitavatelt investeeringutelt kajastatakse kasumiaruandes real "Muud finantstulud ja -kulud".

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse siis, kui kontsern kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest.

Raha

Raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes sisaldavad lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga soetatud) kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. kassa, pangakontode ja lühiajaliste kuni 3-kuulise tähtajaga pangadeposiitide saldod ning muid vabalt kaubeldavaid likviidseid väärtipabereid (näiteks intressifondi osakud).

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Emaettevõtte arvestusvaluuta on euro, mis on ka käesoleva aruande esitusvaluutaks; kõiki teisi valuutasid loetakse välisvaluutadeks.

Kõik välisvaluutas toimunud kontserni tehingud on kajastatud eurodes, vastavalt tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanka kursile. Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustused hinnatakse bilansipäeva seisuga ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel. Ümberhindamise tulemusena tekkinud kursikasumid ja -kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Välisriigis asuva tütarettevõtte arvestusvaluuta on euro.

Tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad

Investeering tütarettevõttesse on kajastatud emaettevõtte konsolideerimata finantsaruannetes soetusmaksumuses. See tähendab, et investeering kajastatakse algselt tema soetusmaksumuses, milleks on omandamisel makstava tasu õiglane väärtus ning hiljem korrigeeritakse seda vajadusel investeeringu väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

Vara väärtuse test hindamaks, kas investeeringu kaetav väärtus (kõrgem kahest – õiglane väärtus miinus müügikulutused või kasutusväärtus) on langenud alla selle bilansilise jääkväärtuse, viiakse läbi siis, kui on indikatsioone, et vara väärtus võib olla langenud. Allahindlusest tekkiv kulu kajastatakse emaettevõtte kasumiaruandes finantskuluna. Juhul, kui olukord muutub ja allahindlus ei ole enam põhjendatud, siis varem kajastatud allahindlus tühistatakse. Allahindluse tühistamine kajastatakse selle perioodi, mil tühistamine aset leidis, finantstuluna.

Tütarettevõtete poolt makstud dividendid kajastatakse sel hetkel, kui emaettevõttel tekib õigus neile dividendidele, finantstuluna.

Varud

Valmistoodang ja lõpetamata toodang on kajastatud tootmisomahinnas (koosneb otsestest ja kaudsetest tootmiskuludest normaalse tootmismahu korral). Ladudes ja tootmises olev toormaterjal ning ostutooted on kajastatud soetusmaksumuses, mis koosneb varude ostuhinnast ning ostuga seotud veokuludest, mittetagastatavatest maksudest ja muudest ostuga seotud kulutustest.

Varude soetusmaksumuse arvestuspõhimõtted

Varud on kajastatud bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimismaksumus.

Varude soetusmaksumuse kindlaks määramisel kasutatakse materjalide osas partiilise jälgitavuse arvestust. Varude allahindlusi nende neto realiseerimismaksumusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruande real "Müüdud toodangu (kaupade, teenuste) kulu".

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalne põhivara

Põhivara on vara, mille soetusmaksumus ületab kehtestatud alampiiri ja mille kasutusaeg on üle ühe aasta, välja arvatud arvutid ja arvutisüsteemid, millele ei rakendata soetusmaksumuse alampiiri. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara soetusmaksumuses, miinus akumulieeritud kulum ja võimalikud vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Põhivara hinnatakse alla tema kaetavale väärtusele (kõrgemale kahest - kas õiglane väärtus miinus müügiikulutused või kasutusväärtus), kui see on madalam vara bilansilisest jääkväärtusest. Vara väärtuse test hindamaks, kas vara kaetav väärtus on langenud alla selle bilansilise jääkväärtuse, viiakse läbi siis, kui on indikatsioone, et vara väärtus võib olla langenud. Allahindlus kajastatakse perioodikuluna kasumiaruandes real "Muud ärikulud".

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas on indikatsiooni, mis viitavad sellele, et varem kajastatud allahindlus ei ole enam põhjendatud. Juhul, kui selliseid indikatsioone on, siis leitakse vara kaetav väärtus ja vajadusel tühistatakse varem kajastatud allahindlus. Allahindluse tühistamine kajastatakse selle perioodi, mil tühistamine aset leidis, kulu vähendusena.

Arvelevõetud materiaalse põhivaraga seotud hilisemad väljaminekud (näiteks mõne varaobjekti teatud osade asendamine) lisatakse varade bilansilisele väärtusele siis, kui on täidetud järgmised kriteeriumid: (a) on tõenäoline, et kontsern saab sellest tulevikus majanduslikku kasu ning (b) nende soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Asendatud osad kantakse bilansist välja. Kõik teised väljaminekud kajastatakse kuludena perioodil, mil vastavad kulutused tehti.

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse vara eemaldamisel kasutusest. Kui täielikult amortiseerunud vara on veel kasutuses, kajastatakse bilansis nii soetusmaksumust kui akumulieeritud kulumit seni, kuni vara on lõplikult kasutusest eemaldatud.

Materiaalse põhivara objektide amortiseeritav osa (s.o. soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahe) amortiseeritakse kulusse objekti kasuliku eluea jooksul. Erandiks on maa, mida ei amortiseerita. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarsel meetodil, lähtudes konkreetse vara kasulikust elueast.

Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, on need komponendid võetud raamatupidamises arvele eraldi varana, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt nende kasulikule elueale.

Materiaalse põhivara objektide amortisatsiooninormid, -meetodid ja lõppväärtus vaadatakse iga majandusaasta lõpul üle ja vajadusel muudetakse. Muutust käsitletakse muutusena raamatupidamiseslikel hinnangutes.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidine mõõtmine sõltub sellest, kas tegemist on piiratud elueaga varaga või määramata elueaga varaga. Piiratud elueaga immateriaalne põhivara kajastatakse soetusmaksumuses miinus akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud vara väärtuse langustest tulenevad kahjumid. Selliseid varasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil, lähtudes konkreetse vara kasulikust elueast: Ostetud litsentsid 3-10 aastat

Piiratud kasutusea immateriaalne vara hinnatakse alla tema kaetavale väärtusele (kõrgemale kahest - kas õiglane väärtus miinus müügiikulutused või kasutusväärtus), kui see on madalam vara bilansilisest jääkväärtusest. Vara väärtuse test hindamaks, kas vara kaetav väärtus on langenud alla selle bilansilise jääkväärtuse, viiakse läbi siis, kui on indikatsioone, et vara väärtus võib olla langenud. Allahindlus kajastatakse perioodikuluna kasumiaruandes real "Muud ärikulud".

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas on indikatsiooni, mis viitavad sellele, et varem kajastatud allahindlus ei ole enam põhjendatud. Juhul, kui selliseid indikatsioone on, siis leitakse vara kaetav väärtus ja vajadusel tühistatakse varem kajastatud allahindlus. Allahindluse tühistamine kajastatakse selle perioodi, mil tühistamine aset leidis, kulu vähendusena.

Arendusväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimustulemuste rakendamisel uute konkreetsete toodete ja teenuste väljatöötamiseks. Arendusväljaminekud kapitaliseeritakse juhul, kui;

- (1)Kontsern suudab tõestada et immateriaalse vara kasutus- või müügikõlblikuks saamine on tehniliselt võimalik,
- (2)Kontsern kavatseb immateriaalse vara valmis saada ja seda kasutada või müüa,
- (3)Kontsernil on võimalik immateriaalset vara kasutada või müüa, on võimalik hinnata immateriaalsest varast tulevikus tekkivat tulu,
- (4)Kontsernil on immateriaalse vara arendamise lõpetamiseks ja kasutamiseks või müümiseks olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vahendid ning arendusprojektiga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Uue majandusüksuse asutamisega seotud väljaminekuid, uue teadusliku või tehnilise informatsiooni kogumise eesmärgil läbi viidud uuringutega seotud kulutusi ning koolituskulud ei kapitaliseerita.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 2 566 eurot

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Ehitised	5-20
Masinad ja seadmed	3-12
IT seadmed	3-7
Muu inventar	5-7

Rendid

Kapitali- ja kasutusrendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kontsern kui rentnik

Makstud kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

Kontsern kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muu materiaalse põhivaraga. Väljarenditavat vara amortiseeritakse, lähtudes kontsernis sama tüüpi varade osas rakendatavatest amortiseerimispolüümõtetest. Saadud kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Finantskohustised

Finantskohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantskohustuse eest saadud tasu õiglane väärtus. Edaspidi kajastatakse finantskohustusi nende korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära. Tehingukulud võetakse arvesse sisemise intressimäära arvutamisel ning kantakse kuludesse finantskohustuse eluea jooksul. Finantskohustustega kaasnevad kulutused (sh. intressikulud) kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna.

Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse siis, kui kohustus on tasutud, tühistatud või aegunud.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Bilansis kajastatakse eraldisena aruandeperioodil või eelnevatel perioodidel tekkinud kontserni kohustusi, millel on seaduslik või lepinguline alus, mille realiseerumine on tõenäoline ja mis nõuab varast loobumist ja mille maksumust saab usaldusväärselt määrata, kuid mille lõplik maksumus või maksetähtaeg ei ole kindlalt fikseeritud. Eraldiste hindamisel on lähtutud juhatuse hinnangust, kogemustest ja vajadusel ka sõltumatute ekspertide hinnangutest.

Lubadused, garantiid ja muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid mille realiseerumist hindab juhtkond ebatõenäoliseks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Tulud

Müügitulu arvestus

Kaupade müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasest väärtuses. Kui tasumine toimub tavatingimustest pikema perioodi jooksul, kajastatakse tulu saadava tasu nüüdisväärtuses.

Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel. Vahendatavatest teenustest tulenev tulu kajastatakse kasumiaruandes saldeerituna nende teenustega seotud kulutustega.

Intressitulu kajastatakse intressi viitlaekumisena, mille arvestamisel kasutatakse sisemise intressimäära meetodit. See on intressimäär, mida rakendades finantsinstrumendist, tema oodatava kestvuse jooksul, tulenevad tuleviku rahavood diskonteeruvad instrumendi bilansilise väärtuseni.

Maksustamine**Ettevõtte tulumaks**

Eestis registreeritud ettevõtted:

Vastavalt kehtivale seadusandlusele Eestis ettevõtete kasumit ei maksustata, mistõttu ei eksisteeri ka edasilükkunud tulumaksu nõudeid ega kohustusi. Kasumi asemel maksustatakse Eestis jaotamata kasumist väljamakstavaid dividende kehtiva maksumääraga 20/80 (2015: 20/80) netodividendina väljamakstud summalt. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil, kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse.

Bilansis ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustust kontserni Eestis registreeritud ettevõtete vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimaalne võimalik tulumaksukohustuse summa, mis võiks kaasneda dividendide väljamaksmisega, on ära toodud lisas 21.

Venemaal registreeritud ettevõtted:

Vastavalt Venemaa tulumaksuseadusele on ettevõtte puhaskasum, mida on korrigeeritud tulumaksuseaduses sätestatud ajutiste ja püsivate erinevustega, Venemaal tulumaksuga maksustatav (maksumäär on 20%).

Edasilükkunud tulumaks on kajastatud kohustusemeetodil kõigi bilansikuupäeval esinevate ajutiste erinevuste kohta varade ja kohustuste maksustamisbaasi ja nende bilansilise väärtuse vahel raamatupidamisarvestuses. Edasilükkunud tulumaksuvara kajastatakse ainult siis, kui on tõenäoline, et tulevikus tekivad kasumid, mille arvelt saab edasilükkunud tulumaksuvara kasutada.

Tasumisele kuuluv tulumaksukohustus kajastatakse lühiajalise kohustusena ja edasilükkunud tulumaksu-kohustus või -nõue pikaajalise kohustuse või põhivarana.

Seotud osapooled

Osapooled on seotud, kui ühel osapoolel on kontroll teise osapoole üle või oluline mõju teise osapoole äriliste otsustele. Kontsern, mis kuulub omakorda Autoliv'i kontserni, käsitleb seotud osapooltena:

- a) AS Norma emaettevõtet ning Autoliv kontserni emaettevõtet;
- b) teisi Autoliv kontserni kuuluvaid ettevõtteid;
- c) kontserni ja tema emaettevõtte juhtkonna võtmeisikuid ning
- d) eelmises punktis nimetatud isikute lähisugulasi ja nende poolt kontrollitavaid ettevõtteid.

Lisa 2 Raha

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Arvelduskontod	5 740	432
Lühiajalised deposiidid alla 3 kuu	18 000	28 500
Kokku raha	23 740	28 932

Lühiajalised deposiidid tähtajaga alla 3 kuu olid paigutatud Autolivi Finantsturgude divisjoni seisuga 31.12.2016 summas 18 000 (31.12.2015: 28 500) tuhat eurot, tootlusega 0,1% (31.12.2015: 0,1%) ja DNB panka summas 6 000 (31.12.2015: 0) tuhat eurot, tootlusega 0,16%.

AS Norma kasutab arvelduskrediiti, mille limiit on 1 miljon eurot. Limiidi kasutamise intressikulu on kajastatud finantskuludes.

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Nõuded ostjate vastu	2 472	2 472	0	0	
Ostjatelt laekumata arved	2 517	2 517	0	0	4
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-45	-45	0	0	4
Nõuded seotud osapoolte vastu	5 078	5 078	0	0	4,23
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	2	2	0	0	11
Muud nõuded	15	15	0	0	
Laenunõuded	3	3	0	0	
Viitlaekumised	12	12	0	0	
Ettemaksed	94	87	7	0	
Tulevaste perioodide kulud	94	87	7	0	
Kokku nõuded ja ettemaksed	7 661	7 654	7	0	

	31.12.2015	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Nõuded ostjate vastu	3 244	3 244	0	0	
Ostjatelt laekumata arved	3 285	3 285	0	0	4
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-41	-41	0	0	4
Nõuded seotud osapoolte vastu	4 604	4 604	0	0	4,23
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	2	2	0	0	11
Muud nõuded	19	13	6	0	
Laenunõuded	9	3	6	0	
Viitlaekumised	10	10	0	0	
Ettemaksed	69	69	0	0	
Tulevaste perioodide kulud	69	69	0	0	
Kokku nõuded ja ettemaksed	7 938	7 932	6	0	

Pikaajaliseks nõudeks seisuga 31.12.2016 oli emattevõtjale makstud tarkvaralitsentsi tasu summas 7 (31.12.2015: 0) tuhat eurot.

Nii seisuga 31.12.2016 kui ka 31.12.2015 on ettemakstud kuludena kajastatud tulevaste perioodidega seotud tarkvaralitsentside tasud, kindlustusmaksed, ajakirjanduse tellimused jmt kulud.

Lisa 4 Nõuded ostjate vastu

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015	Lisa nr
Ostjatelt laekumata arved	7 595	7 889	3
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-45	-41	3
Kokku nõuded ostjate vastu	7 550	7 848	

Lisa 5 Varud

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Tooraine ja materjal	2 960	2 821
tooraine ja materjal	3 958	3 738
reserv	-998	-917
Lõpetamata toodang	2 108	1 703
lõpetamata toodang	2 136	1 724
reserv	-28	-21
Valmistoodang	1 154	1 164
valmistoodang	1 306	1 368
reserv	-152	-204
Ettemaksed varude eest	57	20
Kokku varud	6 279	5 708

Seoses varude realiseerimismaksumuse langemisega alla soetusmaksumuse on varusid alla hinnatud.

Allahinnatud varude bilansiline maksumus seisuga 31.12.2016 on 152 (31.12.2015: 120) tuhat eurot.

Tootmiseks ja realiseerimiseks kõlbmatuid materjale ning lõpetamata ja valmistoodangut on 2016. aastal maha kantud summas 156 (2015: 196) tuhat eurot.

2016. aastal võeti kasutusele varasematel perioodidel allahinnatud varudest materjale 187 (2015: 103) tuhande euro väärtuses, allahindluse tühistamine on kajastatud müüdud toodangu kulus.

Seisuga 31.12.2016 on kontserni varusid kolmandate osapoolte käes vastutaval hoiul bilansilise maksumusega 1 415 (31.12.2015: 1 026) tuhat eurot. Kontserni ülejäänud varud asuvad AS Norma territooriumil.

Lisa 6 Materiaalsed põhivarad

(tuhandetes eurodes)

										Kokku
	Maa	Ehitised			Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad			Lõpetamata projektid ja ettemaksed	
			Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed			Lõpetamata projektid	Ettemaksed		
31.12.2014										
Soetusmaksumus	162	8 148	869	44 676	45 545	616	283	342	625	55 096
Akumuleeritud kulum	0	-4 791	-778	-33 874	-34 652	-416	0	0	0	-39 859
Jääkmaksumus	162	3 357	91	10 802	10 893	200	283	342	625	15 237
Ostud ja parendused	0	315	82	956	1 038	57	1 990	8	1 998	3 408
Amortisatsioonikulu	0	-453	-69	-2 798	-2 867	-78	0	0		-3 398
Müügid	0	0	0	-9	-9	0	-32	0	-32	-41
Ümberklassifitseerimised	0	0	0	591	591	0	-283	-308	-591	0
Ümberklassifitseerimine ettemaksetest	0	0	0	308	308	0	0	-308	-308	0
Ümberklassifitseerimine lõpetamata projektidest	0	0	0	283	283	0	-283	0	-283	0
31.12.2015										
Soetusmaksumus	162	8 462	791	45 499	46 290	670	1 958	42	2 000	57 584
Akumuleeritud kulum	0	-5 243	-687	-35 957	-36 644	-491	0	0	0	-42 378
Jääkmaksumus	162	3 219	104	9 542	9 646	179	1 958	42	2 000	15 206
Ostud ja parendused	0	193	211	1 553	1 764	57	258	827	1 085	3 099
Uute ehitiste ost, uusehitus, parendused		193					0	0	0	193
Muud ostud ja parendused			211	1 553	1 764	57	258	827	1 085	2 906
Amortisatsioonikulu	0	-492	-67	-2 892	-2 959	-93	0	0		-3 544
Ümberklassifitseerimised	0	0	0	1 958	1 958	0	-1 958	0	-1 958	0
Ümberklassifitseerimine lõpetamata projektidest	0	0	0	1 958	1 958	0	-1 958	0	-1 958	0
31.12.2016										
Soetusmaksumus	162	8 650	952	47 426	48 378	709	258	869	1 127	59 026
Akumuleeritud kulum	0	-5 730	-704	-37 265	-37 969	-566	0	0		-44 265
Jääkmaksumus	162	2 920	248	10 161	10 409	143	258	869	1 127	14 761

Müüdnud materiaalsed põhivarad müügihinna

	2016	2015
Lõpetamata projektid ja ettemaksed	0	-32
Lõpetamata projektid	0	-32
Kokku	0	-32

2016. aastal kanti maha põhivara, mille soetusmaksumus oli 1 658 (2015: 884) tuhat eurot ja akumuleeritud kulum 1 657 (2015: 875) tuhat eurot eurot.

Seisuga 31.12.2016 kasutuses olev täielikult amortiseerunud materiaalse põhivara soetusmaksumus on 28 728 (31.12.2015: 28 696) tuhat eurot.

Kontserni materiaalsed põhivarad asuvad AS Norma territooriumil, välja arvatud tütarettevõtja Norma-Osvar ZAO, kelle põhivarad, mis on täielikult amortiseerunud, asuvad Venemaa territooriumil.

Lisa 7 Immateriaalsed põhivarad

(tuhandetes eurodes)

	Arvutitarkvara	Kokku
31.12.2014		
Soetusmaksumus	468	468
Akumuleeritud kulum	-459	-459
Jääkmaksumus	9	9
Ostud ja parendused	15	15
Amortisatsioonikulu	-11	-11
31.12.2015		
Soetusmaksumus	384	384
Akumuleeritud kulum	-371	-371
Jääkmaksumus	13	13
Ostud ja parendused	21	21
Amortisatsioonikulu	-6	-6
31.12.2016		
Soetusmaksumus	405	405
Akumuleeritud kulum	-377	-377
Jääkmaksumus	28	28

Lisa 8 Kasutusrent

(tuhandetes eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2016	2015
Kasutusrendikulu	-49	-59
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2016	31.12.2015
12 kuu jooksul	-43	-35

1-5 aasta jooksul	-65	-12
-------------------	-----	-----

Kõigi mootorsõidukite kasutusrendilepingute alusvaluutaks on euro. Lepingud ei sea piiranguid kontserni dividendi- ja finantseerimispoliitikale. Rendile võetud vara ei ole edasi antud allrendile.

Lisa 9 Võlad ja ettemaksed

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	3 659	3 659	0	0	
Võlad töövõtjatele	1 968	1 968	0	0	10
Maksuvõlad	2 083	2 083	0	0	11
Muud võlad	2	2	0	0	
Muud viitvõlad	2	2	0	0	
Saadud ettemaksed	234	234	0	0	
Tulevaste perioodide tulud	192	192	0	0	
Muud saadud ettemaksed	42	42	0	0	
Võlg Autoliv kontserni ettevõtjatele	1 185	1 185	0	0	23
Muud tekkepõhised kulud	408	408	0	0	
Kokku võlad ja ettemaksed	9 539	9 539	0	0	

	31.12.2015	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	3 681	3 681	0	0	
Võlad töövõtjatele	2 266	2 266	0	0	10
Maksuvõlad	887	887	0	0	11
Muud võlad	2	2	0	0	
Muud viitvõlad	2	2	0	0	
Saadud ettemaksed	143	143	0	0	
Tulevaste perioodide tulud	96	96	0	0	
Muud saadud ettemaksed	47	47	0	0	
Võlg Autoliv kontserni ettevõtjatele	550	550	0	0	23
Muud tekkepõhised kulud	745	745	0	0	
Kokku võlad ja ettemaksed	8 274	8 274	0	0	

Võlg Autoliv kontserni ettevõtjatele koosneb kohustusest tarnete eest, mis seisuga 31.12.2016 moodustab summa 607 (31.12.2015: 399)

tuhat eurot ja stantside ja plastivaluvormide tootmiseks saadud ettemaksete saldost 578 (31.12.2015: 151) tuhat eurot (vt ka lisa 23).

Lisa 10 Võlad töövõtjatele

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015	Lisa nr
Töötasude kohustis	791	735	
Puhkusetasude kohustis	760	701	
Muud töötajatega seotud reservid	417	1 022	
Kokku võlad töövõtjatele	1 968	2 458	9

Lisa 11 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016		31.12.2015	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks	0	1 254	0	0
Käibemaks	2	0	2	0
Üksikisiku tulumaks	0	367	0	352
Erisoodustuse tulumaks	0	8	0	14
Sotsiaalmaks	0	368	0	439
Kohustuslik kogumispension	0	37	0	35
Töötuskindlustusmaksed	0	49	0	47
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	2	2 083	2	887

Vaata lisa 3.

Lisa 12 Eraldised

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2015	Moodustamine/korrigeerimine	Kasutamine	31.12.2016
Kokku eraldised	202	274	-122	354
Sealhulgas:				
Lühiajalised	202	274	-122	354
Garantiieraldis	10	23	-1	32
Muud eraldised	192	251	-121	322
	31.12.2014	Moodustamine/korrigeerimine	Kasutamine	31.12.2015
Kokku eraldised	97	190	-85	202
Sealhulgas:				
Lühiajalised	97	190	-85	202
Garantiieraldis	1	9	0	10
Muud eraldised	96	181	-85	192

Vaata lisasid 15 ja 17.

Lisa 13 Aktsiakapital

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Aktsiakapital	7 920	7 920
Aktsiate arv (tk)	13 200 000	13 200 000
Aktsiate nimiväärtus	0.60	0.60

Aktsiate nimiväärtus on toodud eurodes.

Lisa 14 Müügitulu

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Müük Euroopa Liidu riikidele		
Rootsi	16 358	20 111
Rumeenia	6 268	5 095
Ungari	5 440	6 027
Saksamaa	5 097	4 084
Poola	4 763	5 759
Tšehhi	2 196	1 954
Eesti	1 470	1 649
Hispaania	488	607
Slovakkia	296	161
Prantsusmaa	176	221
Müük Euroopa Liidu riikidele, muud	189	147
Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku	42 741	45 815
Müük väljapoole Euroopa Liidu riike		
Ameerika Ühendriigid	9 402	8 935
Hiina	3 328	2 219
Mehhiko	2 857	4 387
Venemaa	2 774	4 187
Türgi	1 174	943
Tai	1 142	859
Korea Vabariik	772	760
Brasiilia	268	273
Lõuna-Aafrika Vabariik	161	206
India	111	74
Müük väljaspool Euroopa Liidu riike, muud	101	42
Müük väljapoole Euroopa Liidu riike, kokku	22 090	22 885
Kokku müügitulu	64 831	68 700
Müügitulu tegevusalade lõikes		
Autoohutusrihmade komponendid	47 331	44 806
Autoohutusrihmad	14 439	19 450
Muud tooted	3 061	4 444
Kokku müügitulu	64 831	68 700

Lisa 15 Müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015	Lisa nr
Tooraine ja materjal	-29 676	-34 480	
Varude allahindlus ja mahakandmine	-232	-195	
Energia	-2 189	-2 211	
Elektrienergia	-1 817	-1 797	
Soojusenergia	-334	-375	
Kütus	-38	-39	
Veevarustusteenused	-128	-117	
Transpordikulud	-1 696	-2 115	
Tööjõurent	-78	-120	
Mitmesugused bürookulud	-57	-39	
Uurimis- ja arengukulud	-228	-202	
Lähetuskulud	-142	-79	
Koolituskulud	-58	-39	
Riiklikud ja kohalikud maksud	-84	-82	
Kulud eraldiste moodustamiseks	-124	-95	12
Tööjõukulud	-14 338	-14 524	22
Amortisatsioonikulu	-3 493	-3 353	6,7
Muud ostetud teenused	-1 094	-861	
Muud	-1 391	-1 593	
Kokku müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu	-55 008	-60 105	

Muude ostetud teenuste real on kajastatud Autolivi kontserni ettevõtjalt ostetud teenused.

Lisa 16 Turustuskulud

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015	Lisa nr
Transpordikulud	-126	-491	
Mitmesugused bürookulud	-12	-10	
Lähetuskulud	-10	-4	
Tööjõukulud	-198	-184	22
Muud	-48	-76	
Kokku turustuskulud	-394	-765	

Lisa 17 Üldhalduskulud

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015	Lisa nr
Mitmesugused bürookulud	-28	-24	
Uurimis- ja arengukulud	-39	-91	
Lähetuskulud	-30	-21	
Koolituskulud	-10	-40	
Kulud eraldiste moodustamiseks	-150	-95	12
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest	-12	-7	
Tööjõukulud	-1 617	-1 629	22
Amortisatsioonikulu	-57	-56	6,7
Muud	-512	-484	
Muud ostetud teenused	-1 481	-1 394	
Kokku üldhalduskulud	-3 936	-3 841	

Muude ostetud teenuste real on kajastatud Autolivi kontserni ettevõtjalt ostetud teenused.

Lisa 18 Muud äritulud

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015
Kasum valuutakursi muutustest	5	0
Põhitootmisega mitteseotud müügi tulu	294	233
Muud	4	22
Kokku muud äritulud	303	255

Lisa 19 Muud ärikulud

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015
Kahjum materiaaalsete põhivarade müügist	0	-9
Kahjum valuutakursi muutustest	0	-18
Põhitootmisega mitteseotud kulud	0	-4
Annetused, kingitused	-20	-18
Ühingute, liitude liikmemaksud	-7	-7
Kokku muud ärikulud	-27	-56

Lisa 20 Muud finantstulud ja -kulud

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015
Kasum (kahjum) valuutakursi muutustest	-1	-11
Kokku muud finantstulud ja -kulud	-1	-11

Lisa 21 Tulumaks

(tuhandetes eurodes)

Tulumaksukulu komponendid	2016	
	Maksustatav summa	Tulumaks
Väljakuulutatud dividendid	-10 032	-2 058
Muud riigid kui Eesti	-10 032	-2 058
Kokku	-10 032	-2 058

Kontserni tütarettevõtte ZAO Norma-Osvar asub ja on registreeritud Venemaal, kus tulumaksu objektiks on aruandeaasta kasum. 31.12.2016 seisuga on Venemaal asuval tütarettevõttel edasikantavaid maksukahjumeid summas 75 (2015: 75) tuhat eurot, millelt tekib edasilükkunud tulumaksuvara. Antud majandusolukorras ei näe juhatust, et lähiaastatel (3 aastat) annaks edasilükkunud potentsiaalset tulumaksuvara olulisel määral realiseerida, mistõttu ei ole seda ka bilansis kajastatud.

Maksimaalne võimalik tulumaks dividendide maksmisel

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31.12.2016 moodustas 33 812 (31.12.2015: 40 557) tuhat eurot. Maksimaalne tulumaksukohustuse summa, mis võiks kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel netodividendidena on 6 762 (31.12.2015: 8 111) tuhat eurot, seega oleks netodividendidena võimalik välja maksta 27 050 (31.12.2015: 32 446) tuhat eurot.

Potentsiaalse tulumaksukohustuse arvutamisel on aluseks võetud

(1) maksumäär, mis kehtib 2016. aastal väljamakstavate dividendidele

(2) eeldus, et jaotatavad dividendid ja nendelt tekkiv tulumaks kokku ei ületaks jaotamata kasumi jääki vastavalt seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015.

Lisa 22 Tööjõukulud

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015
Palgakulu	-12 118	-12 378
Sotsiaalmaksud	-3 943	-3 869
Töötuskindlustusmaksud	-92	-90
Kokku tööjõukulud	-16 153	-16 337
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	842	868

Lisa 23 Seotud osapooled

(tuhandetes eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2016		31.12.2015	
	Nõuded	Kohustised	Nõuded	Kohustised
Emaettevõtja	21	-42	21	47
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	5 056	1 227	4 583	503

Ostud ja müügid

	2016		2015	
	Ostud	Müügid	Ostud	Müügid
Emaettevõtja	612	278	598	242
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	6 477	44 890	7 729	48 911

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2016	2015
Arvestatud tasu	537	509

Negatiivne kohustus emaettevõtjale seisuga 31.12.2016 on tingitud emaettevõtja 2016. aasta kulude korrigeerimise arvest detsembrikuus.

Autoliv AB Finantsturgude divisjonis oli seisuga 31.12.2016 paigaldatud lühiajalisi hoiuseid tootlusega 0,1% (31.12.2015: 0,1%) summas 12 000 (31.12.2015: 28 500) tuhat eurot (vt. lisa 2). 2015. aastal oli tulu investeringust Autolivi Finantsturgude divisjoni 20 (2015: 8) tuhat eurot, mis on kajastatud deposiidiintressina kasumiaruande real „Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt“.

Nõuded ja kohustused Autolivi kontserni ettevõtete vastu/ees on tagamata ja ei kanna intresse, kuna tegemist on tavapäraste maksetähtaegadega, v.a. eelmises lõigus kirjeldatud deposiidid.

Kohustuste hulgas on kajastatud Autolivi kontserni ettevõtjatelt stantside ja plastivaluvormide tootmiseks saadud ettemaksete saldo 578 (31.12.2015: 151) tuhat eurot (lisa 9).

2016. aastal oli kaupade müük Autolivi kontserni ettevõtjatele 44 084 (2015: 47 994) tuhat eurot; teenuste müük emaettevõtjale oli 278 (2015: 242) ning teistele samasse konsolideerimisgruppi kuuluvatele ettevõtjatele 806 (2015: 917) tuhat eurot.

2016. aastal osteti kaupu Autolivi kontserni ettevõtjatelt 4 597 (2015: 5 803) tuhande euro eest; teenuseid osteti emaettevõtjalt 612 (2015: 598) ning teistelt samasse konsolideerimisgruppi kuuluvatelt ettevõtjatelt 1 880 (2015: 1 926) tuhande euro eest.

Kaupade müügid Autolivi kontserni ettevõtjatele on kajastatud kasumiaruande real „Müügitulu“ ja ostud ridadel „Müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu ja „Üldhalduskulu“.

Müüdnud teenuste all on kajastatud:

- (1) Autolivi kontserni ettevõtjatele osutatud inseneriteenust 2016. a. 438 (2015: 506) tuhat eurot, kajastatud kasumiaruande real „Müügitulu“
- (2) AS Norma poolt Autolivi kontserni ettevõtjatele esitatud arved kulutuste katmiseks, mis kasumiaruandes on kajastatud real „Müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu“ kulusid vähendavana 2016. a. summas 293 (2015: 411) tuhat eurot.

AS Norma juhataste liikme lepingu alusel on töösuhte lõpetamisel ettenähtud hüvitis suuruses 0 kuni 12 kuu töötasu, sõltuvalt lepingu lõpetamise tingimustest. Maksimaalne võimalik hüvitis arvestades kõikide juhataste liikmete lepinguid oleks 352 (2015: 339) tuhat eurot.

Vaata lisa 3 ja 9.

Lisa 24 Konsolideerimata bilanss

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Varad		
Käibevarad		
Raha	23 731	28 924
Nõuded ja ettemaksed	7 852	8 134
Varud	6 278	5 707
Kokku käibevarad	37 861	42 765
Põhivarad		
Finantsinvesteeringud	2	2
Nõuded ja ettemaksed	7	6
Materiaalsed põhivarad	14 761	15 205
Immateriaalsed põhivarad	28	13
Kokku põhivarad	14 798	15 226
Kokku varad	52 659	57 991
Kohustised ja omakapital		
Kohustised		
Lühiajalised kohustised		
Võlad ja ettemaksed	9 542	8 272
Eraldised	354	202
Kokku lühiajalised kohustised	9 896	8 474
Kokku kohustised	9 896	8 474
Omakapital		
Aktsiakapital nimiväärtuses	7 920	7 920
Kohustuslik reservkapital	844	844
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	30 721	36 531
Aruandeaasta kasum (kahjum)	3 278	4 222
Kokku omakapital	42 763	49 517
Kokku kohustised ja omakapital	52 659	57 991

Lisa 25 Konsolideerimata kasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015
Müügitulu	64 831	68 700
Müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu	-55 048	-60 151
Brutokasum (-kahjum)	9 783	8 549
Turustuskulud	-394	-765
Üldhalduskulud	-3 891	-3 790
Muud äritulud	292	232
Muud ärikulud	-28	-54
Kokku ärikasum (-kahjum)	5 762	4 172
Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt	32	48
Intressikulud	-5	-2
Muud finantstulud ja -kulud	-3	4
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	5 786	4 222
Tulumaks	-2 508	0
Aruandeaasta kasum (kahjum)	3 278	4 222

Lisa 26 Konsolideerimata rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015
Rahavood äritegevusest		
Ärikasum (kahjum)	5 762	4 172
Korrigeerimised		
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	3 550	3 409
Kasum (kahjum) põhivarade müügist	0	9
Muud korrigeerimised	151	105
Kokku korrigeerimised	3 701	3 523
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	249	-763
Varude muutus	-570	505
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	353	-295
Kokku rahavood äritegevusest	9 495	7 142
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-3 457	-3 206
Laekunud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade müügist	32	0
Antud laenude tagasimaksed	6	3
Laekunud intressid	27	46
Muud väljamaksed investeerimistegevusest	-7	0
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-3 399	-3 157
Rahavood finantseerimistegevusest		
Makstud dividendid	-10 032	0
Makstud ettevõtte tulumaks	-1 254	0
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-11 286	0
Kokku rahavood	-5 190	3 985
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	28 924	24 935
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-5 190	3 985
Valuutakursside muutuste mõju	-3	4
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	23 731	28 924

Lisa 27 Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

(tuhandetes eurodes)

				Kokku
	Aktiikapital nimiväärtuses	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum (kahjum)	
31.12.2014	7 920	844	36 531	45 295
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	4 222	4 222
31.12.2015	7 920	844	40 753	49 517
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	-2	-2
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	-194	-194
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2015	7 920	844	40 557	49 321
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	3 278	3 278
Väljakuulutatud dividendid	0	0	-10 032	-10 032
31.12.2016	7 920	844	33 999	42 763
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	-2	-2
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	-185	-185
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2016	7 920	844	33 812	42 576

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 13.03.2017

aktsiaselts Norma (registrikood: 10043950) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ÜLLE JÕGI	Juhatuse liige	13.03.2017

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

aktsiaselts Norma aktsionäridele

Arvamus

Oleme auditeerinud aktsiaseltsi Norma ja tema tütarettevõtja (grupp) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31. detsember 2016 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud kasumiaruannet, konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid ning konsolideeritud aastaaruande koostamisel kasutatud peamiste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt grupi finantsseisundit seisuga 31. detsember 2016 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme grupist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi nõuetele.

Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ning õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga ning sellise sisekontrollisüsteemi eest nagu juhtkond peab vajalikuks, võimaldamaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande korrektset koostamist ja esitamist ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama grupi suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsiipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas grupi likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad grupi raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresiitide tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjaspepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks grupi sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsiibi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust grupi suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada grupi suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.
- hangime grupi majandusüksuste või äritegevuste finantssteabe kohta piisava asjakohase tõendusmaterjali, et avaldada arvamus grupi konsolideeritud finantsaruannete kohta. Me vastutame grupi auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest. Me oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/allkirjastatud digitaalselt/
Ivar Kiigemägi
Vandeauditori number 527
Ernst & Young Baltic AS
Audiitorettevõtja tegevusloa number 58
Rävala pst 4, 10143 Tallinn

Tanel Paide
Vandeauditori number 603

13. märts 2017

Audiitorite digitaalallkirjad

aktsiaselts Norma (registrikood: 10043950) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
IVAR KIIGEMÄGI	Vandeaudiitor	13.03.2017
TANEL PAIDE	Vandeaudiitor	14.03.2017

Kasumi jaotamise ettepanek

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	30 525
Aruandeaasta kasum (kahjum)	3 287
Kokku	33 812
Jaotamine	
Dividendideks	1 056
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) peale jaotamist (katmist)	32 756
Kokku	33 812

AS Norma nõukogu poolt kinnitatud juhatuse ettepanek on maksta dividende 0,08 eurot aktsia kohta, kogusummas 1 056 000 (üks miljon viiskümmend kuus tuhat) eurot.

Kasumi jaotamise otsus

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	30 525
Aruandeaasta kasum (kahjum)	3 287
Kokku	33 812
Jaotamine	
Kokku	33 812

Ainuaktsionäri otsus 16.03.2017. a.

1. Seltsi 2016. a. majandusaasta aruande kinnitamine
Kinnitada Seltsi 2016. a. majandusaasta aruanne.

2. Kasumi jaotamise otsustamine

Ainuaktsionär otsustas hetkel mitte maksta dividende 2016. a. majandusaasta eest ning jätta kasum jaotamata. Kasumi jaotamise otsus tehakse 2017. aasta jooksul.

Ainuaktsionär otsustas eraldisi reservkapitali ja teistesse reservidesse mitte teha.

3. 2017. a. majandusaasta aruande auditeerimiseks audiitori nimetamine ja tasustamise korra määramine

Valida Seltsi audiitoriks 2017. a. majandusaastal Ernst & Young Baltic AS. Audiitorile makstava tasu suurus määratakse audiitoriga sõlmitavas lepingus.

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Mootorsõidukite muude osade ja lisaseadmete tootmine	29321	64831000	100.00%	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6500442
Faks	+372 6563134
E-posti aadress	norma@autoliv.com